

การศึกษาแนวทางการบริหารงานของเทศบาลที่มีผลต่อความสุขของประชาชน

ในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

A Study of Guideline for Administration Towards Happiness of people

in Nong Khon Kwang Municipality, Muang, Udon Thani Province

นายอนุชา ฌ หนองคาย¹, ดร. วิเชียร ฤกษ์พัฒนกิจ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาแนวทางการบริหารงานของเทศบาลหนองขอนกว้าง ที่มีผลต่อความสุขของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีและ 2) ศึกษาระดับความสุขของประชาชนในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง จากตัวชี้วัดความสุขตามแนวทางการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณได้ทำการสำรวจระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง จำนวน 400 คน ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและข้าราชการของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้างจำนวน 10 คน จากการศึกษาวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารและข้าราชการของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหารและเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ 2) ระดับความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีความสุขในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.11

คำสำคัญ การบริหารงาน, ความสุขของประชาชน, เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง

Abstract

The objectives of this study 1) Study of guideline for Administration towards happiness of people in Nong Khon Kwang Municipality, Muang, Udon Thani Province. 2) Study of the level happiness of people in Nong Khon Kwang Municipality, Muang, Udon Thani Province. The quantitative research was conducted by study the level of happiness of people of 400 people in Nong Khon Kwang Municipality. The researcher collected qualitative data by interviewing the administration officials of 10 people in Nong Khon Kwang Municipality, Muang, Udon Thani Province. The results of the study show that 1) The administrator in Nong Khon Kwang Municipality administration by Good Governance Principle and Stressed the importance of participation of people. 2) the level of happiness of people was found to be moderate, with average score of 3.11.

Keywords Administration, Happiness of people, Nong Khon Kwang Municipality

บทนำ

เป้าหมายของการทำงานและบริหารจัดการงานของรัฐคือการอยู่ดีมีสุขของประชาชนและประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การบริหารราชการให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่ทุกรัฐบาลพยายามผลักดันให้เกิดขึ้น เพราะประชาชนนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของประเทศ หากประเทศคือร่างกายของมนุษย์ ประชาชนก็คงไม่ต่างอะไรกับเซลล์ที่คอยทำหน้าที่แตกต่างกันออกไป หากเซลล์ต่างๆมีความแข็งแรง ประเทศก็ย่อมมีความเจริญมั่นคงไปด้วย ด้วยเหตุนี้จึงได้ก่อกำเนิดแผนพัฒนาประเทศขึ้นมาเพื่อวางรากฐานและเป้าหมายในการบริหารจัดการ (การณี วัฒนา, 2557)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ได้มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, 2554) นั้นหมายถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

อีกทั้งการกำหนดนโยบายของประเทศนั้นก็มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ "ความอยู่ดีมีสุข" ของประชาชน มีการแบ่งประเภทของความอยู่ดีมีสุขได้ 2 ประเภท คือ (1) ความอยู่ดีมีสุขในเชิงอัตวิสัย (Subjective Well-being) หมายถึง การตีค่าความสุขของปัจเจกบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามภูมิหลังทางสังคม และวัฒนธรรมของตนเอง มักใช้วิธีการวัดโดยการให้คะแนนจากบุคคลและ (2) ความอยู่ดีมีสุขในเชิงภาวะวิสัย (Objective Well-being) หมายถึง การวัดค่าความสุขของบุคคลจากองค์ประกอบภายนอก และเป็นความสุขที่จะเกิดขึ้นจากการมีองค์ประกอบที่เหมาะสมหลายด้านรวมกัน ไม่ใช่เพียงตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นการวัดจึงนิยมนำมาทำเป็นดัชนีมวลรวม (Composite Index) เพื่อนำมาใช้ชี้วัดความสุขประเภทนี้ (รศรินทร์ เกรย์ และคณะ, 2553)

ในการบริหารงานมีหลักและทฤษฎีต่างๆ มากมาย ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของภาครัฐ มีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ เพราะ หลักธรรมาภิบาลก็คือการบริหารงานที่สามารถตรวจสอบได้และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินการ ทั้งทางการเมืองและการบริหารงานของภาครัฐ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและส่งผลให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ตลอดจนทำให้สังคมมีความสุขและพัฒนาต่อไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักนิติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2554 (สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี, 2554)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาแนวทางการบริหารงานของเทศบาล ที่มีผลต่อความสุขของประชาชนในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นแบบแผนในการพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ให้เกิดความอยู่ดีมีสุขและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ภายใต้การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น เป็นหน่วยคอยให้บริการและดูแลความเป็นอยู่พื้นฐานของประชาชนในเขตพื้นที่ ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับความสุขของประเทศไทยส่วนใหญ่ มักจะศึกษาอยู่ในระดับภาพรวมในระดับประเทศ ส่วนการศึกษาในระดับชุมชน ยังมีการศึกษาอยู่น้อยมาก (รังสรรค์ ภิรมย์, 2552)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานของเทศบาลหนองขอนกว้าง ที่มีผลต่อความสุขของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนในเทศบาล จากตัวชี้วัดความสุข ตามแนวทางการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหารงานของเทศบาลที่มีผลต่อความสุขของประชาชนในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี” ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาในการวิจัยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
  - 1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
  - 1.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)
  - 1.3 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation)
  - 1.4 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการสร้างความสุข (Happiness)
2. ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
  - 2.1 ผู้บริหารและข้าราชการ ของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
  - 2.2 ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่มีครัวเรือนอาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ เขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีเขตการปกครองครอบคลุมทั้งหมดจำนวน 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 บ้านหนองแวง หมู่ 2 บ้านอุดมพัฒนา หมู่ 3 บ้านเซ หมู่ 5 บ้านอ้อเลียน หมู่ 7 บ้านหนองหิน หมู่ 8 บ้านหนองแหลม

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

หลักการบริหาร (Administration)

หลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCoRB Model (Gulick and Urwick, 1973) มีรายละเอียดดังนี้

1. P - Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์การต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. O - Organizing (การจัดองค์กร) เป็นการจัดองค์กรที่เป็นส่วนราชการ โดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่าง ออกเป็นกอง ฝ่าย จะพิจารณาปริมาณงาน คุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไป
3. S - Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามา ดำรงตำแหน่งภายในองค์กร โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้
4. D - Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการ สร้างมนุษย์สัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา
5. Co - Coordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
6. R - Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบ เป็นลายลักษณ์อักษร
7. B - Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยใช้วงงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้การเตรียมขออนุมัติงบประมาณการเสนอ ให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ การดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นหลักในการทำงาน การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรมของหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่ 1)หลักประสิทธิภาพ 2)หลักประสิทธิภาพ 3)หลักการตอบสนอง 4)หลักการรับผิชอบ 5)หลักความโปร่งใส 6)หลักการมีส่วนร่วม 7)หลักการกระจายอำนาจ 8)หลักนิติธรรม 9)หลักความเสมอภาค และ 10)หลักความมุ่งมั่นตามดี (พิเศษ ปันรัตน์, 2547.)

หลักธรรมาภิบาลเป็นมิติของการบริหารงานภาครัฐซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่เน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการและให้อิสระในการบริหารงานในแต่ละระดับมากขึ้น หลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุผลได้ตามเป้าหมาย

1.2 การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)

Dehared and Denhared (2000) ได้อธิบายว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นแนวคิดที่ผสมผสานจากทฤษฎีต่างๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ทฤษฎีประชาธิปไตยพลเมือง 2) ตัวแบบชุมชนและประชาสังคม 3) มนุษย์นิยมองค์การและรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่ และ 4) รัฐประศาสนศาสตร์หลังสมัยใหม่ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของแนวคิดนี้ไว้ 7 ประการ ได้แก่

1. เน้นการให้บริการมากกว่าการคอยกำกับ (Serve rather than steer) คือ บทบาทของรัฐควรจะมุ่งเน้นการช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์ตามสิทธิแทนการควบคุม
2. มุ่งประโยชน์สาธารณะ (The public interest is the aim, not the by-product) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและการทำผ่านวาทกรรม
3. การคิดในเชิงยุทธศาสตร์แต่ลงมือปฏิบัติแบบประชาธิปไตย (Think strategically act democratically) คือ นโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
4. สนองรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมืองไม่ใช่แค่ลูกค้า (Serve citizens, not customers) ภาครัฐต้องมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมระหว่างงานภาครัฐกับประชาชนหรือระหว่างประชาชนด้วยกัน
5. ควรมุ่งเน้นข้าราชการมากกว่าการตลาด (Accountability isn't simple)
6. เน้นคุณค่าของคนมากกว่าความสามารถในการผลิต (Value people, not just productivity)
7. เน้นคุณค่าการเป็นพลเมืองและการให้บริการสาธารณะมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ (Value citizenship and public service above entrepreneurship) เนื่องจากประโยชน์สาธารณะจะบรรลุได้ก็ด้วยความมุ่งมั่นที่สร้างสรรค์คุณค่าให้แก่สังคมของข้าราชการและพลเมือง

1.3 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation)

จินตวีร์ เกษมสุข (2554) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ 4 รูปแบบ ดังนี้คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็น ต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณา ที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

1.4 แนวคิดและทฤษฎีการสร้างความสุข (Happiness)

Orem (1991) กล่าวว่า ความสุข (Happiness) หรือความผาสุก (Well-being) เป็นความพึงพอใจในชีวิต (Life satisfaction) และคุณภาพชีวิต (Quality of life) ซึ่งเป็นภาวะทางอารมณ์ทางบวก นอกจากนี้ยังเป็นความรู้สึกพึงพอใจที่มีต่อชีวิตของตนเองในด้านต่างๆ

Frey และ Stutzer (2002) ได้มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสุข แนวคิดเกี่ยวกับ ความสุข (Concept of Happiness) แบ่งลักษณะของความสุข เป็น 2 แบบ คือความสุขในเชิงภาวะวิสัย (Objective

Happiness) และความสุขในเชิงอัตวิสัย (Subjective Happiness) โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในพัฒนาและสร้างความสุขแก่คนในชาติ ดังนั้นการพัฒนาประเทศ สังคม ชุมชน และหมู่บ้าน ต้องชัดเจนไว้ซึ่งการบริหารงานที่มีความเสมอภาพ ตรวจสอบได้ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและคนในสังคม เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้นำเสนอองค์ประกอบของตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข ได้ 7 องค์ประกอบดังนี้ 1) สุขภาพอนามัย 2) ความรู้ 3) ชีวิตการทำงาน 4) รายได้การกระจายรายได้ 5) สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต 6) ชีวิตครอบครัว 7) การบริหารจัดการที่ดีของรัฐ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แอนนา สาราญ(2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวัดระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมลา อำเภอกะทู้จังหวัดภูเก็ตระดับความสูงของประชาชนในตำบลมลา 2) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบลให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน 3) เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนพัฒนาตำบลให้ประชาชนได้มีความสุขอย่างแท้จริง วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการออกแบบสอบถามประชาชน โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมลา 370 คน ในเขตพื้นที่ 6 หมู่บ้านของตำบลมลาอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ spss for window สถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมลา ด้านการมีความสุขภาวะอยู่ในระดับดีมาก ด้านการเศรษฐกิจเป็นธรรม และเข้มแข็งอยู่ในระดับดีมากด้านครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมดีมีนิเวศสมดุลอยู่ในระดับมาก และด้านสังคมมีประชาธิปไตย มีธรรมมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยรวมแล้วระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมลาอยู่ในระดับมากดังนั้นในการพัฒนาตำบลควรให้ความสำคัญกับนโยบายสาธารณะที่เน้นคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนให้มีความสุขอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

นพพล สุรนักรินทร์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามปัจจัยด้านบุคคล ขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจใน องค์การบริหารส่วนตำบล

และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรวบรวม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาแนวทางการบริหารงานของเทศบาลหนองขอนกว้าง ที่ส่งผลต่อความสุขของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีและ
- 2) ศึกษาระดับความสุขของประชาชนในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง จากตัวชี้วัดความสุขตามแนวทางการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ มีการกำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้า ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดและทฤษฎีหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และเป็นเท็จจริงมากที่สุด
2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดและทฤษฎีการวัดระดับความสุขของประชาชน ตามตัวชี้วัดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดประชากรเป้าหมาย ไว้ 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง โดยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีครัวเรือนอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดอัตราความคลาดเคลื่อนของการตัวอย่างที่ยอมรับได้ในอัตราร้อยละ 5 โดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารและข้าราชการในเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.2 สร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด (Open-end Questions) ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนในพื้นที่ศึกษาวิจัย

2.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาศึกษาอิสระและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นจำนวนร้อยละ 10 ของแบบสอบถามฉบับจริง

2.1.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1990) เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.979

2.1.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบสัมภาษณ์

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 กำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ศึกษาวิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและข้าราชการของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

2.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามปลายเปิด (Open-end Questions)

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ผู้นำและพนักงาน 3 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่

2.2.6 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองใช้ให้ได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยทำการเก็บข้อมูล เป็น 2 ส่วน

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ผู้ศึกษาวิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 10 ชุด จาก ผู้บริหารและข้าราชการของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

- การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้ศึกษาวิจัยได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมตลอดจนข้อมูลของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุข ซึ่งได้จากการศึกษาและค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลเอกสาร วารสาร จุลสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้สามารถแบ่งได้ 2 ประเภทได้แก่

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม เป็นการรายงานผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาได้

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นการรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ผลการวิจัย

จากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน (ร้อยละ 56.67) มีอายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 112 คน (ร้อยละ 28.00) มีสถานภาพสมรส จำนวน 251 คน (ร้อยละ 62.67) มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 133 คน (ร้อยละ 33.33) มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 112 คน (ร้อยละ 28.00) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (1-5,000 บาท) จำนวน 136 คน (ร้อยละ 34.00) มีหนี้สิน จำนวน 232 คน (ร้อยละ 58.00) ส่วนใหญ่มีหนี้สินเพื่อยานพาหนะ จำนวน 69 คน (ร้อยละ 17.33)

ระดับความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีความสุขในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.11 โดยแบ่งออกเป็น 7 ตำบล ดังนี้

ตำบลที่ 1 ด้านสุขภาพอนามัย มีความสุขในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.89

ตำบลที่ 2 ด้านความรู้ มีความสุขในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.29

ตัวชี้วัดที่ 3 ด้านชีวิตการทำงาน มีความสุขในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.71

ตัวชี้วัดที่ 4 ด้านรายได้ มีความสุขในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.12

ตัวชี้วัดที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต มีความสุขในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.32

ตัวชี้วัดที่ 6 ด้านชีวิตครอบครัว มีความสุขในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.74

ตัวชี้วัดที่ 7 ด้านการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ มีความสุขในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.73

ระดับความคิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีความสุขในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.31 โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ข่าวสาร มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.95
2. ด้านการปรึกษาหารือ มีความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.44
3. ด้านการประชุมนับฟังความคิดเห็น มีความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.88
4. ด้านการตัดสินใจ มีความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.99

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากระดับความสุขของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางน่าจะเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารจัดการของรัฐอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แอนนา ตำราญ (2550) ว่า การบริหารพัฒนาตำบลอยู่ในระดับมากเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับนโยบายสาธารณะที่เน้นคุณภาพชีวิตของชุมชนและตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นหลักจึงจะทำให้ประชาชนเกิดความสุขอย่างแท้จริง แต่ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองขอนกว้างนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารและพัฒนาตำบลซึ่งประชาชนได้รับความสุขจากการบริหารงานลักษณะนี้ในระดับปานกลางและระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการบริหารพัฒนาตำบลอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน แต่หากทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงรูปแบบการบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการของเทศบาลจะทำให้ทัศนคติของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อยู่ในภาพลักษณ์เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุรนักรินทร์ (2547) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ทัศนคติของประชาชนอยู่ในภาพรวมเชิงบวก

ข้อเสนอแนะ

1. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบในการปฏิบัติงานเทศบาล เช่น ร่วมกันจัดทำแผน และเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล
2. ให้ประชาชนเข้าร่วมการจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ทางด้านอาชีพเพื่อที่จะได้มีความรู้และนำทักษะไปเพิ่มรายได้เลี้ยงชีพตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- นพพล สุรนัคกรินทร์. (2547). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิเศษ ปันรัตน์ (2547). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล Good Governance หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. ในเอกสารกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Management) สำหรับบุคลากรคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. (ม.ป.พ.)
- ภาณี วัฒนา. (2557). การวัดความสุขของคนไทย. ในเอกสารการประชุมประจำปี 2557 ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.พ.)
- รศ.ดร.กริชกร เกษียรติกุล, วรชัย ทองไทย และเรวัติสุวรรณนพเก้า. 2553. ความสุขเป็นสากล. กรุงเทพฯ: บริษัทจัดสนิทวงศ์การพิมพ์จำกัด.
- รังสรรค์ ภิรมย์. (2552). การวัดระดับความสุขของประชากรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). เอกสารการพัฒนาค้นคว้าวัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=107>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี. (19 กันยายน 2554). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักนิทรรศการแห่งชาติ พ.ศ.2554
- แอนนา สาราญ. (2550). การวัดระดับความสุขของประชาชน กรณีศึกษา : เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกมลา อำเภอเกาะนุ้ จังหวัดภูเก็ต. ปรินญาธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยปกครอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of Psychological Testing. 5 th ed. New York: Harper Collins Publisher.
- Denhardt, Robert B. and Denhardt, Janet Vinzant. (2000). “The New Public Service : Serving Rather than Steering”Public Administration Review. Noverber/December 2000, 60(6), 549-559.

Frey, Bruno S. and Alois Stutzer (2002). Happiness and Economics. Princeton and Oxford: Princeton University Press. 220 pp.

Gulick, Luther and Lyndall Urwick. (1973). Paper on the Science of Administration. New York, Columbia University.

Orem, D. E. (1991). Nursing Concept of Practice (4th ed.). St Louis: Mosby Year Book.

Taro Yamane. (1967). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Haper and Row.

